

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Karin Ols
0171-626456
karin.ols@enkoping.se

Tekniska nämnden

Ansökan om förlängd igångsättningstid för nytt avloppsreningsverk.

Förslag till beslut

Förslag till nämnden

Tekniska nämnden ansöker om förlängning av igångsättningstid för nytt avloppsreningsverk till länsstyrelsens miljöprövningsdelegation enligt bilaga 1.

Beskrivning av ärendet

I mars 2017 tog kommunfullmäktige beslut om att planera för byggnation av nytt avloppsreningsverk i Enköping och gav tekniska nämnden i uppdrag att påbörja planeringen.

Investeringsprojektet om ett nytt avloppsreningsverk befinner sig i slutskedet av planeringsfasen där det sista momentet är upphandling. Om anbudet befinner sig inom de ramar som beslutats i projektdirektivet (kvalitet, tid och ekonomi) tar kommunstyrelsen ett genomförandebeslut för att komma vidare med investeringsprojektet. Planen var att beslutsprocessen skulle övergå i genomförandefasen under kvartal 2 2022, se bild i bilaga 2.

Under pågående upphandling ändrades marknadsförutsättningarna markant. Ryssland invasion mot Ukraina har påverkat marknaden i form av stora osäkerheter kring materialtillgång, leveransförmåga och prisstabilitet vilket leder till ökade kostnader. Förvaltningen valde därför att avbryta upphandlingen eftersom det stod klart att kostnaderna skulle bli oskäligt höga och/eller att inga eller för få anbud skulle komma in. För att spara tid och resurser både för kommunens projekt och presumtiva entreprenörer (som lägger stora resurser på att räkna på ett sådant här stort anbud) valde förvaltningen att avbryta upphandlingen.

Projektet behöver vara kvar i planeringsfasen lite längre än planerat för att skapa förutsättningar för att få överblick i denna extraordinära situation. Förvaltningen behöver ta fram beslutsunderlag till politiken om vad som under rådande omständigheter är den mest hållbara lösningen utifrån kommunens finansiella situation. Enköpings kommuns investeringsbehov är stort inom många områden och där investeringsvolymen för nytt avloppsreningsverk är betydande och

påverkar resten av kommunens investeringsplanering. I direktivet anges följande prioriteringsordning om behov av prioritering skulle uppstå:

1. Kvalitet (uppfylla den kvalitet som tillståndsmyndigheter kräver i tillståndet)
2. Tid (ha projektet klart enligt tillståndet från tillståndsmyndigheten)
3. Ekonomi (inom det budgetbelopp som finns angivet i kommunstyrelsens senast antagna långtidsinvesteringsbudget)

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

För att kunna förlänga tiden i planeringsfasen behöver tekniska nämnden ansöka hos länsstyrelsen om förlängning av igångsättningstiden för det nya avloppsreningsverket. En ansökan som beskriver bakgrund, yrkande och motiv till yrkandet om förlängd igångsättningstid finns framtagna i bilaga 1.

När länsstyrelsen har beslutat om förlängning av igångsättningstiden börjar arbetet med att utveckla förfrågningsunderlaget för upphandlingen och invänta stabilare marknad. Förvaltningen tar under tiden fram ett förslag till ett reviderat projektdirektiv utifrån nya förutsättningar för resultat, tid och kostnad.

Bilaga 1: Ansökan om förlängd igångsättningstid för nytt avloppsreningsverk.

Bilaga 2: Processbild över investeringsprojektet nytt avloppsreningsverk.

Gunilla Fröman
Förvaltningschef
Enköpings kommun

Karin Ols
VA-chef
Enköpings kommun

Kopia till:
Kommunstyrelsen för kännedom

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Karin Ols
0171-626456
karin.ols@enkoping.se

Länsstyrelsen Uppsala län
Miljöprövningsdelegationen
751 86 Uppsala

Ansökan om förlängning av igångsättningstid för nytt avloppsreningsverk i Enköpings kommun

Ansökan avser beslut om Tillstånd, Enköpings kommun. Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationens beslut den 29 oktober 2020 i ärende nr 551-9009-2018, med ändring efter dom i Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt, mål M 8988-20, laga kraftvunnen 2021-03-02.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen, har i sitt beslut enligt ovan fastställt tillstånd till utsläpp av avloppsvatten, avvattning och rötning av slam samt gasturbinanläggning med en installerad effekt av 1 MW, på del av fastigheten Vappa 15:2 i Enköpings kommun. För att tillståndet ska gälla enligt beslut ska den avsedda verksamheten satts igång senast fem år efter att beslutet vunnit laga kraft, det vill säga senast 2026-03-02.

Med anledning av de extraordinära händelser som pågår i omvärlden, och medföljande konsekvenser, har risker identifierats som kan medföra att igångsättningstiden inte kan hållas, och därmed göra att tillståndet förverkas. Med hänvisning till Miljöbalken 24 kap. Tillstånds giltighet, omprövning m.m. Verkan av domar och beslut enligt miljöbalken, 2 §, ansöker Enköpings kommun härmed om förlängd igångsättningstid.

Utan de konsekvenser det oroliga världsläget medför hade driftsättning, och uppfyllande av tillståndsgivna utsläppsvillkor, inom tillståndets igångsättningstid inte varit ett problem.

Yrkande m m

För att undvika att beslutat tillstånd förverkas, med stora miljömässiga och ekonomiska konsekvenser som följd, yrkar Enköpings kommun, Tekniska nämnden, härmed på förlängd igångsättningstid med 2 år, totalt 7 år från att beslutet vunnit laga kraft. Den tillståndsgivna verksamheten skulle, om förlängning medges, vara tagen i drift senast 2028-03-02. Med anledning av att

det tillstånd som ansökan avser vann laga kraft så sent som 2021-03-02 anses grund ej föreligga avseende ändrade eller nya villkor, och inte heller för ändrad bedömning av bästa möjliga teknik, vid ansökan om förlängning.

Motiv till yrkandet

Ett antal skäl har identifierats som bestyrker giltigheten till att dröjsmål riskerar att ske. Dessa skäl, tillsammans med de synnerliga olägenheter som skulle bli följden av förfallet tillstånd mitt under pågående byggnation, ses som goda argument för att förlängning ska beviljas.

Tillstånd enligt beslut har legat till grund för projektets tidplan där marginal lagts in för att hantera normala förseningar som förväntas uppstå längs vägen i omfattande projekt, som löper över längre tid. Varje fas har hitintills kunnat genomföras utifrån fastställd tidplan trots rådande pandemi.

Efter att detaljprojektering och förfrågningsunderlag färdigställdes påbörjades upphandlingsprocessen under hösten 2021. Tillväxten i den svenska ekonomin, rådande byggboom samt osäkerhet om priser på material (främst betongindustrin) medförde få anbud. Det inkomna anbudet förkastades då avvikelserna från beräknad kalkyl gjorde att det inte var ekonomiskt försvarbart gentemot politiskt beslut och kommuninvånarna.

En undersökning gällande bristen på anbud gjordes genom rundringning. Då tidsbrist att hinna arbeta igenom anbudet i flera fall angavs som argument för att anbud inte lämnats påbörjades en ny upphandlingsomgång avseende bygg- respektive maskinentreprenörer. Annonsering gjordes i februari och sista anbudsdag var satt till 2022-04-08.

Sedan den nya upphandlingsomgången påbörjades har de extra ordinära händelserna eskalerat. Krigssituationen i Ukraina har medfört stor osäkerhet på marknaden. Presumptiva anbudslämnare vittnar om att det inte längre går att få fasta priser, leveranstider eller ens garantier för att det över huvud taget går att få tag i komponenter, maskiner, byggmateriel etc.

För att under rådande förhållanden kunna agera ansvarstagande gentemot kommunens intressenter har upphandlingen avbrutits med hänvisning till redovisade osäkerhetsfaktorer. Därmed är det osannolikt att driftsättning kan ske inom tillståndets igångsättningstid. Om upphandling ändå kunnat slutföras, inom rimliga gränser, hade konsekvensen avseende igångsättningstiden med stor sannolikhet blivit densamma med rådande omvärldssituation.

Sammantaget anses förutsättningarna för att kommunen med egen kraft ska kunna tillse att kravet på ingångsättningstid uppfylls, enligt tillstånd, under rådande omständigheter inte finnas. Därav anses argumenten för förlängd igångsättningstid uppfylla kravet för bifall.

Punktlista med underliggande bevis för argumentens relevans

Ett antal omvärldsfaktorer såsom Pandemi och stopp i Suezkanalen, har påverkat världsmarknadsläget generellt och nu påverkas projektet dessutom av efterföljande leveransproblem i världen, tillväxt i den svenska ekonomin, krigssituation i närområdet, skenande elpriser, skenande dieselpriser, transportstopp, osäkerhet på stål- och komponentmarknaden och så vidare. Nedan specificeras ett antal punkter direkt kopplade till upphandlingen av avloppsreningsverket:

- Frågor kring hantering av index har inkommit till följd av rådande världsläge och risken är hög att anbud inte kan lämnas oavsett indexreglering eller inte.
- Anbud som ändå lämnas riskerar att vara kraftigt över kalkyl, de upphandlingar av Bygg- och Maskinentreprenörer som avbröts i månadsskiftet november/december på grund av för höga priser, torde vara betydligt högre nu och då ligga långt utanför budgetram och relevanta priser för projektet.
- Aviseringar har skett om att priser på material skiftar från dag till dag, leverantörer kan endast garantera lämnat pris i en dag.
- Större, marknadsledande företag inom byggmaterial som aviserat prisökningar från 1 april har skickat ut en revidering med ytterligare ökningar med hänvisning till kriget i Ukraina. Samtidigt noteras att ytterligare justeringar är att vänta.
- En av de globala aktörerna som handlar med byggnadsstål, aviserar att kunder inte får bunkra material utan att tilldelning kommer att ske utifrån vad som är relevanta mängder att leverera åt gången till olika projekt. Därtill aviseras osäkerhet i leveranstider samt fraktpåslag på grund av ökade bränslepriser med 500-700kr/ton. Stora mängder stål behövs i konstruktioner och armering vid byggnation av det nya reningsverket.
- Aviserade prisförändringar på olika typer av byggmaterial under vecka 9 2022 spände från 10 % till 50 %.

- Skenande bränslepriser har, förutom att medföra att fraktkostnader ökat med omkring 20 %, även inneburit att varken leverans eller leveranstid kan garanteras då flera åkerier ställer av lastbilar för att undvika att gå med förlust.
- Utan anbud, eller med anbud där priserna är orimligt höga, så kommer det politiska beslutet för att starta inom den tid som behövs för att klara tillståndets igångsättningstid sannolikt inte kunna fattas.
- Kriget i Ukraina har pågått sedan slutet av februari och redan märks extrema kostnadsförändringar och leveransproblem. Osäkerheten om framtiden och fortsatt utveckling är stor. Detta kan komma att pågå i månader till, därtill kommer osäkerheten om tiden för återhämtning av marknaden.

Med vänlig hälsning

Tomas Rådkvist
Ordförande Tekniska nämnden
Enköpings kommun

Bilaga 1

